GAZETA KRAKOWSKA

Prenumerata kwartalna złp. 12. **N^ER 136.** *Pojedynczy numer na welinowym papierze gr. 10.*

PIĄTEK DNIA 17 CZERWCA 1831 ROKU.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzień	godzina	Barometr na 0° r.	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
16.	7	27 7, 197	+13. 2	+ 7,0	połn: za. słaby	pogoda z chmur:	
	12	„ 7, 043	+19. 8	+ 9,5	półn: ws. słaby	„ „	
	3	„ 6. 834	+20. 8	+10,1	Połud: ws. słaby	„ „	
	9	„ 6, 542	+16 1	+ 8,9	„ „	„ „	

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Kraków. — Ponieważ w porze letniéy obserwatorium astronomiczne przez licznych gości odwiedzanem bydź zwykło, dla uniknienia przeto wszelkich przeszkód w zatrudnieniach astronomicznych, widzę się bydź zniewolonym ninieyszem szanownych miłośników uwiadomić, iż Instytut ten tylko we Czwartki i Niedziele od god. 3 do 6 po południa, dla życzących sobie takowy zwiedzić otwartym będzie. — Gdyby sobie kto życzył w pięknych wieczorach przypatrzyć się przez Teleskop ciałom niebieskim, tego upraszam aby to swoie życzenie, wcześniéy oświadczyć mi zechciał. — Cudzoziemcy przeieżdzaiący mogą w każdéy godzinie, za poprzedniem tylko oswiadczeniem swoich życzeń, rzeczony Instytut widzieć.

Przy tem udzielam téy przyiemnéy wiadomości, szczególniéy amatorom, że piękny instrument *Ekwatoryal* z instytutu Utzschmidera, iak rownie Luneta Południkowa, po pokonaniu wielu trudności, do stósownych obserwacyi ustawionemi zostały.

W Krakowie dnia 11 Czerwca 1831 r.

Max: *Weisse* Dyr. Obs.

Warszawa 14 *Czerwca.* — Wczoray na posiedzeniu izby poselskiéy przyięto po krótkich dyskussyach następuiący proiekt większością głosów 63 przeciwko 5ciu:

Izby Senatorska i *Poselska.* — Na przedstawienie Rządu Narodowego i po wysłuchaniu wniosków kommissyy seymowych, w celu pomnożenia skarbowi publicznemu funduszu z kapitałów, własnością instytutów publicznych będących, w myśl dekretu królewskiego z dnia 17/29 stycznia 1828 r. w banku polskim ulokowanych, a razem nadania tymże kapitałom odpowiedniéy hypoteki, iaką na dobrach nieruchomych przed opłaceniem miały, uchwaliły i uchwalaią co następuie:

Art. 1. Wszelkie kapitały do instytutów publicznych pod zarządem i opieką rządu kraiowego zostaiących należące, w myśl dekretu na wstępie powołanego na wieczystą lokacyą w banku polskim złożone, a złp. 15,2. 6,329 gr. 20 dziś wynoszące, staią się sposobem pożyczki własnością skarbu publicznego krolestwa. W tym celu listy zastawne na rzecz

instytutów indossowane maią bydź na własność skarbu reinossowane.

Art. 2. Na zabezpieczenie funduszów instytutowych artykułem poprzednim skarbowi przekazanych, przeznaczaią się w odpowiadaiącéy tymże funduszom ilości kapitały skarbowe w listach zastawnych na hypotekę dóbr ziemskich prywatnych wypożyczone, a złp. 15,295,200 wynoszące. Należny instytutom 4 ⅔ procent wypłacany będzie z kass skarbowych.

Art. 3. Z pobieranych na umorzenie kapitałów w art. 2 wymienionych procentów winien iest skarb publiczny składać w banku polskim odpowiednie w listach zastawnych lub w gotowiźnie kapitały, ulegać maiące poprzedniemu iako własność instytutowa przeznaczeniu, a to aż do wysokości summy w takichże listach przez skarb wypożyczonéy: o ileby zaś bezpieczeństwo takowe dla wydarzyć się mogącego spadnienia z hypoteki iakiéy części kapitałów skarbowych umnieyszone zostało, o tyle stratę dla instytutów wynikłą, skarb publiczny z innych funduszów wynagrodzi.

Art. 4. Dla zapewnienia skarbowi publicznemu łatwieyszego użycia kapitałów przekazanych, listy zastawne koloru żółtego kosztem skarbu publicznego zamienione będą na listy zastawne białe.

Art. 5. Kommissye rządowe właściwe, do których opieka nad interessowanemi instytutami należy, obowiązane są na mocy prawa niniéyszego żądać w xięgach hypotecznych na kapitałach skarbowych w art. 2 wymienionych przez kommissyą rządową przychodów i skarbu wskazać się maiących, stósownego dla zabezpieczenia praw instytutowych wpisu. — Ogłoszenie prawa niniéyszego, podług przepisów, i wykonanie onego Rządowi Narodowemu poleca się.

Rada Municypalna M. S. W. na posiedzeniu swém dnia 3 b. m. z ukontentowaniem przyięła żądanie przyiaciela *Kościuszki*, Pana Franciszka *Zeltnera*, ażeby mu narodzić się maiące dziecie iego Warszawa do chrztu trzymała. Jenerał *Kniaziewicz* i Pan Leonard *Chodźko* upoważnieni zostali do reprezentowania Warszawy przy obrzędzie chrztu S. Życzeniem iest Rady Municypalnéy, ażeby dziecię ieżeli będzie płci męzkiéy, otrzymało imiona *Tadeusz Władysław*, a ieżeli płci żeńskiey, *Bronisława Jadwiga*; pierwsze z tych imion przypominać będą bohatera naszego i górę, na któréy wzniesiona iest mogiła pamiątce iego poświęcona, — a drugie, połączenie Litwy z Polską, odnawiaiące się w chwili obecnéy.

Rząd Narodowy na własne żądanie JW. *Biernackiego* ministra Przychodów i Skarbu, uwolnił go od sprawowania tego urzędu; zaś w mieysce iego mianował ministrem Skarbu senatora kasztelana Leona *Dembowskiego*.

W czasie uczty danéy dnia 12 b. m. przez pułk lszy gwardyi narodowéy, JW. Antoni hr. *Ostrowski* Senator Woiewoda, dowódzca gwardyi narodowéy wnosił rożne toasty.

Pominąwszy inne ostatni zasługuie na udzielenie go naszym czytelnikom:

Jeden z żołnierzy, gdy rozdawano wódkę, odezwał się do swoich kollegów: *Bracia! wypiymy za zdrowie* Kościuszki i Skrzyneckiego! Prawdziwa otwartość i serce prawego Polaka.

Udzielono nam wiadomość z poważnego źródła, że *Dybicz Zabałkański* umarł w Pułtusku.

Odebrane wczoray listy kupieckie, naylepsze z Anglii dla nas przynoszą nowiny. W swoim czasie doniesiemy o nich.

Chrzanowski, który, śmiało powiedzieć można, iest iednym z naylepszych jenerałów armii naszéy, ciągle prze *Rydigiera* i ciągle znaczne nad nim odnosi korzyści.

O Jenerale *Chłapowskim* takie są pewniey-sze wiadomości: W Białostockim powodziło się mu pomyślnie, wszedł przeto do Litwy z swym korpusem, który się co chwila powiększa ochotnikami, a przybycie Polaków ożywiło braci Litwinów. Z puszczy Białowieyskiey wielu wybornych przybyło strzelców. Wielki xiążę Konstanty z Xiężną Łowicką wyiechali do Słonima; lecz Chłapowski nadzwyczaynie spiesznym postępem wszedł w dawne Woiewództwo Nowogrodzkie i zbliżył się pod Słonim, radząc xiężnie Łowickiéy (któréy iest szwagrem), aby się i z tego oddaliła miasta; przeto wyiechała do Mińska, a Chłapowski miał pośpieszyć do Wilna.

Dnia 10 b. m. w kościele Panny Maryi staraniem bractwa, odbyło się uroczyste nabożeństwo za pomyślność Polskiego oręża.

Rozchodzi się wiadomość podług doniesień z Pruss, że Połąga dostała się w ręce powstańców Zmudzkich. — Jest to podobne do prawdy, gdyż podług Gazety Królewieckiéy, Kretynga została przez nich na nowo zaięta.

Prusacy robią nad Drwęcą most dla Rossyan; również czynią dla nich przygotowania do mostu przez Wisłę. Robotami kieruie budowniczy pruski z Kwidzyny.

Jenerał Kreutz nie udał się ku Brześciowi, lecz miał przeyśdź przez Podlaskie dla połączenia się z główną siłą *Dybicza*.

W Rydze cholera gwałtownie panuie; Rossyanie przerwali związki między Kurlandyą a Inflantami.

Słychać, że zacni Patryoci Wołynianie Olizar, Czacki i Stecki podani będą na kandydatów Senatu Królestwa Polskiego.

W Berlinie miano wiadomość, że pomiędzy Słonimem a Wilnem liczą powstańców 30,000.

Słychać, iż korpus woyska wysłanego przeciw jenerałowi Giełgud, zostaie pod dowództwem jenerała Kuruty.

Deputacya Polaków miała posłuchanie w Rzymie u Oyca S., który ią przyiął uprzeymie, chociaż temu wszelkiemi sposobami chciał przeszkodzić poseł Rossyyski.

Gazety niemieckie mylne porozgłaszały wieści, iakoby powstanie na Podolu zupełnie było przytłumione. Roth walczył dotąd tylko z powstaniem powiatów Olgopolskiego Naysyńskiego, Latyczewskiego, Lipowieckiego i Humańskiego. Stoczył dotąd z powstańcami 5 potyczek; lecz wszędzie gdzie oni sami attakowali, oddziały rossyyskie zostały rozproszone. Włościanie bili się bardzo walecznie. Przegraną pod Daszowem przypisuią powstańcy kapitanowi Orlikowskiemu, który chcąc obrót wykonać, przedsięwziął poruszenie wsteczne iazdą niewyćwiczoną, i przez to stał się powodem zamieszania. — Po potyczce pod Daszowem, powstańcy znowu byli odnieśli korzyści, wzięli dwa działa i 300 jeńców. Hrabia *Rzewuski* nie zginął, lecz iest tylko ranny. Nawet w zmiankowanych powiatach ciągle ieszcze oddziały powstańców krążą po lasach.

Jenerał piechoty Krukowiecki, pokrzywdzonym czuiąc siebie i stopień który posiadał, przez władzę wyższą, podał na ręce Naczelnego Wodza prośbę o dymissyą, z zatrzymaniem attrybucyi do stopnia jenerała piechoty przywiązanych. Rząd narodowy udzielił mu ią z pozwoleniem noszenia munduru i znaków, tudzież z pobieraniem żołdu. Jen. Krukowiecki z żalem serca widzi się przymuszonym opuścić szeregi bratnie, w moment, kiedy oyczyzna każdego swego syna potrzebuie, ale przestawszy należeć do czynnego woyska, nie przestał być Polakiem, i na każde zawołanie Rządu narodowego będzie posłusznym.

O nowym podatku gruntowym i osobistym.

Rząd dopiero myśli o małym nowym podatku gruntowym i osobistym, gdy tymczasem trzeba go było nałożyć w samym po-

czątku powstania, kiedy ieszcze nayglównieysi kapitaliści stolicy, nie wyiechali za granicę, i zebranych wśród naszego ucisku ogromnych summ, niewywieźli do obcych. Wszystko co się w tém naszém nadzwyczayném powstaniu dzieie, dzieie się iakby cudem: Na trzeci dzień po wybuchnięciu nayważniejszéy rewolucyi, która zmieni stosunki europeyskie, wszystko powróciło w karby porządku i posłuszeństwa prawom i ani śladu niebyło gwałtownego wstrząśnienia, które doyść miało aż do podstaw bytu Europy. Dotąd, wstrzymaliśmy przez siedm miesięcy, ogromne woyska naypotężnieyszego w świecie mocarstwa, zwyciężyliśmy ie kilkakroć; odparli od murow stolicy, i stąpili nogą oswobodzenia na ziemie Wołynia, staréy Litwy i Żmudzi. W pośród całych mass naieźdniczych, *Skrzynecki* przedarł się, straszny wrogom, samém poiawieniem, aż do wież Białegostoku, wydał morderczą i świetną bitwę pod Ostrołęką, i wrócił bezpiecznie spocząć, aby w krótce do nowéy sławy prowadzić. W ciągu walki, szeregi pomnożyły się walecznymi. Mieszkańcy stolicy spokoyni za piersiami swoich obrońców, bawią się iak zwyczaynie, używaią wszystkich owoców błogiego pokoiu, i tylko z odgłosu zdobytych nieśmiertelnych wawrzynów, wiedzą o woynie. W noc iak we dnie możesz przechodzić bezpiecznie: o występkach prawie niesłychać: takiego przykładu w takich okolicznościach, świat ieszcze niewidział. Dotąd iednego grosza nie zapłacili obywatele nowego podatku, oprócz małéy repartycyi na połki woiewódzkie. Włościańskie zaś niektóre np. liwerunkowe, zniesione zostały. W takim stanie rząd dopiero odwołuie się do obywateli. Ile nam wiadomo, będzie żądana ofiara kwartalna i podymne: oprócz włościan którzy są uwolnieni, i antycypacya tychże na następne półrocze. Sądziemy że to iest bardzo mały i nic nieznaczący podatek w proporcyi do wielkości sprawy naszéy, i iéy potrzeb. Oznaczony także będzie procent, który od summy dzierżawnéy zapłacą dzierżawcy. Zapewne iutro stósowny proiekt wniesiony będzie do izby poselskiéy. Podatku osobistego rozpisuią się zasady, i wnet prawo w téy mierze zapadnie. Co do stolicy, pracuie usilnie nad położeniem zasad do osobistego podatku, mecenas *Woliński*, który z wielką pracą i znaiomością wszystkich stosunków towarzyskich, ustanowia ogólne i trafne prawidła. O iego pracy damy dokładnieyszą, oddzielną wiadomość. Spodziewać się należy, że izba poselska bez dyskussyi, iednomyślnie przyymie proponowany podatek, i okaże światu, że we wszystkiém, chcemy bydź nieporównani: że nie zawiódł się szanowny F. *Sołtyk*, dawniéy poseł, a dziś kasztelan kiedy w zapale wyrzekł: "*Polski skarb iest naybogatszy: bo mienie każdego poiedynczego obywatela, do niego należy.*" (*Z Gazet Warszawskich.*)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Londyn 31 *Maja.* — Tuteysza Gazeta *Goniec* pisze, iż nie może donieść, iak daleko posunęły się układy względem Belgii; twierdzi oraz, iż przyięcie korony Belgiyskiéy przez xięcia Sasko-Koburgskiego Leopolda miałoby dobre skutki, iako to: 1) nadałoby nowe życie Belgii, podnosząc iéy handel i rękodzielnie; 2) odięłoby mocarstwom nad Renem wszelki pretext do utrzymywania licznego woyska; 3) powiększyłyby wpływ Wielkiéy Brytanii na stałym lądzie, bez wzniecenia zawiści Francyi.

DONIESIENIE.